

Eseu despre particularitatile de constructie a unui personaj dintr-un text narativ studiat, apartinand Marin Preda

Scrie un eseu de 2 - 3 pagini, despre particularitatile de constructie a unui personaj dintr-un text narativ studiat, apartinand lui Marin Preda. In elaborarea eseului, vei avea in vedere urmatoarele repere:

- prezentarea a patru elemente ale textului narativ, semnificative pentru realizarea personajului ales (de exemplu: actiune, conflict, relatii temporale si spatiale, constructia subiectului, perspectiva narativa, modalitati de caracterizare, limbaj etc.);
- prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al personajului ales, prin raportare la conflictul/ conflictele textului narativ studiat;
- relevarea principalei trasaturi a personajului ales, ilustrata prin doua episoade/ secvente narative/ situatii semnificative sau prin citate comentate;
- exprimarea unui punct de vedere argumentat, despre modul in care se reflecta o idee sau tema textului narativ in constructia personajului pentru care ai optat.

Roman realist - obiectiv, Morometii ilustreaza preocupare constanta a lui Marin Preda de a consemna complexitatea lumii rurale. Primul volum, aparut in 1955, impune un personaj cu totul original in literatura romana, care depaseste limitele tipului in care se inscrie. Ilie Moromete si familia sa sustin actiunea principala a acestei opere, care poate fi considerata, la un prim nivel, un roman de familie. Familia rurala este raportata la destinul colectivitatii, pusa in relatie cu mari procese de metamorfoza sociala, care determina schimbari de mentalitate. Procesul conduce la disolutia unor structuri traditionale, la degradarea modelului si la impunerea altor valori. In aceste conditii, supravietuiesc doar cei care se adapteaza, care cred ca singura lor sansa este de a renunta la ceea ce se considera structuri perimate.

Actiunea, ampla, este plasata in spatiul rural din Campia Dunarii si este structurata pe trei planuri narative principale, care urmaresc evolutia a trei familii, surprinse, toate, in plin proces de disolutie: Moromete si familiile complementare - Botoghina si Balosu. Destinul fiecareia dintre ele este urmarit prin raportare la atitudinea lor fata de valorile fundamentale ale lumii rurale: traditia, familia si pamantul. Incipitul fixeaza clar reperele spatio-temporale - "in Campia Dunarii, cu cativa ani inaintea celui de-al doilea razboi mondial, se pare ca timpul avea cu oamenii nesfarsita rabdare; viata se scurgea aici fara conflicte mari." -, sugerand o atmosfera pasnica - arhaica, in care existenta oamenilor se desfasoara in legatura cu evenimente care pot fi controlate.

Subiectul se construiesc prin inlantuire, creand o imagine complexa a relatiilor familiale care se stabilesc in interiorul unei comunitati rurale aproape inchise, in care viata se desfasoara in ritmuri universale. Taranii din Silistea - Gumesti se confrunta cu problemele universale ale lumii lor, pe care romanul realist romanesc le-a ilustrat in toata amploarea lor - problema pamantului, efortul continuu de a-si asigura traiul, munca istovitoare la camp, dar si traditiile, respectul pentru familie si

pentru autoritatea consacrata.

Personajul principal al romanului, creat dupa modelul real al tatalui scriitorului, este o prezenta de neuitat tocmai prin faptul ca reuseste sa-si pastreze nealterata substanta sufleteasca si sa-si conserve seninatatea, chiar daca problemele lui sunt ale tuturor taranilor, de oricand si de oriunde. Portretul personajului se defineste pe parcursul actiunii, mai ales prin caracterizare indirecta. Aceasta modalitate de caracterizare conduce la acumularea detaliilor despre existenta personajului, care se individualizeaza puternic atat prin reactii, gesturi, atitudini, cat si prin relatiile pe care le stabileste cu celelalte personaje.

Ramas vaduv, Ilie Moromete se recasatoreste cu Catrina, familia reunind copii din ambele casatorii, intre care se declanseaza conflicte surde, alimentate de Guica, sora mai mare a lui Moromete. Nemultumita ca fratele sau s-a recasatorit, exiland-o din casa parinteasca, Maria Moromete nutreste o neimpacata ura fata de Catrina. Paraschiv, Nila si Achim, fiii lui Ilie Moromete din prima casatorie, sunt convinsi ca mama lor vitrega ii nedreptateste, cautand sa le faca zestre numai fetelor - Ilinca si Tita - si sa-i asigure lui Neculae, fiul mai mic, continuarea studiilor. De aici, conflicte deschise, uneori violente. De altfel, una dintre primele scene ale romanului sugereaza disensiunile care exista in interiorul acestei familii compuse din copii proveniti din casnicii diferite.

Asezarea la masa, in cadrul cinei in familie, este ilustrativa in acest sens: mama si fetele stau langa plita, Niculaie sta in apropierea mamei, iar baietii mai mari "spre partea dinafara a tindei, ca si cand ar fi fost gata in orice clipa sa se scoale de la masa si sa plece afara." Mai sus decat toti, intr-o iluzie a autoritatii necontestate, Moromete sta pe pragul odaii celei bune, dominandu-i cu privirea, cu gestul si cu vocea pe toti membrii familiei.

E o scena in care se creeaza iluzia autoritatii paterne intr-o lume in care tiparele arhaice supravietuiesc. Ritualul mesei dezvaluie, insa, adevaratele relatii din sanul familiei. Copiii din prima casatorie nu se inteleg cu ceilalti, dar tatal, pentru a mentine unitatea familiei, este dur (Niculae face mofturi la masa si mana tatalui il loveste necrutator). Problemele familiei sunt ale tuturor celor din sat: existenta catorva loturi de pamant si lupta pentru a le pastra nestirbite, primejdia foncierii si a datoriei la banca. Lucrurile se complica prin disensiunile dintre fratii vitregi si prin dorinta fiilor mai mari de a pleca la Bucuresti, convinsi ca se vor descurca mai bine pe cont propriu decat sub autoritatea paterna.

Semnele crizei timpului arhaic se acumuleaza fara a fi observate. Moromete insusi, in ciuda capacitatii neobisnuite de a reflecta pe marginea evenimentelor, nu le sesizeaza. Ignora plata datoriilor catre stat, raportandu-se la precedentul anularii datoriilor de la banca, spera ca ploaia va aduce o recolta bogata, ceea ce i-ar permite sa puna deoparte bani. Toate aceste probleme financiare se vor dezlantui dupa plecarea fiilor mai mari la Bucuresti. Plecarea lui Achim aduce primul semn simbolic al destramarii familiei Moromete. Dupa ce isi da acordul in privinta plecarii lui Achim, Moromete hotaraste sa taie salcamul care ocupa locul din spatele casei, anticipand greutatile financiare.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Fara a-si explica gestul celorlalti membri ai familiei, Moromete il ia pe Nila intr-o dimineata de duminica si taie salcamul, pentru a-l vinde lui Balosu. Copacul are valoare simbolica. Inalt, impunator, salcamul confera maretie peisajului, fiind stiut de toata comunitatea rurala. Copiii il iau ca punct de reper al jocurilor, iar curtea din spatele casei lui Moromete pare mai mare datorita prezentei acestuia. Caderea impunatorului arbore prevesteste, simbolic, prabusirea autoritatii paterne si anticipeaza precipitarea evenimentelor.

Achim pleaca la Bucuresti, dar castigul asteptat nu se ivede, iar Moromete afla ca fiul sau nu intentioneaza sa se mai intoarca si nici sa trimita vreun ban acasa. Pedepsa exemplara aplicata lui Paraschiv si lui Nila, intr-una dintre ultimele scene ale primului volum, care marcheaza o incercare disperata de a restabili ordinea familiala, nu are nici o eficienta, cei doi fug si ei la Bucuresti cu caii si cu aproape toata averea familiei. Scena confruntarii finale este magistral construita, din perspectiva naratorului obiectiv. Pana in ultima clipa, Moromete spera ca-si poate recastiga fiii porniti pe o cale gresita. Stapanirea de sine, arma secreta a lui Ilie Moromete in aceasta confruntare, ii face, in cele din urma, pe Paraschiv si pe Nila sa-si piarda cumpatul.

Tatal nu reactioneaza impotriva fiilor mai mari, ci dimpotriva, isi bate nevasta, loveste obrazul fetei care protesteaza, ii cere lui Niculae un foc. Dupa ce tensiunea se acumuleaza pana la un punct in care devine aproape palpabila, izbucnirea tatalui este infricosatoare: Moromete ridica parul, lasat inadins langa usa, si loveste fara crutare, glasul lui "bland si sfios" pana atunci transformandu-se intr-un urlet: "- Ne-no-ro-ci-tu-le! Paraschive! Nenorocitele ce esti! [â€] si tu, Nila? Tu, ma? [â€] Cui nu-i place tarla mea, sa se duca! Sa plece!"

Pedeapsa aplicata si discursul nu au niciun efect. Paraschiv si Nila sparg lada de zestre a fetelor, iau banii si covoarele si fug cu caii, amenintand cu o razbunare si mai mare. Conflictul surd de pe tot parcursul actiunii se finalizeaza in aceasta izbucnire violenta a tatalui care marcheaza sfarsitul unui destin familial.

Pentru fiii mai mari ai lui Ilie Moromete, traditia nu mai are nici o importanta. Ei se adapteaza primii noului, considera ca satul si realitatea lui sunt perimate. Revolta impotriva autoritatii paterne este expresia acumularii unor nemulumiri latente pricinuite de dorinta de schimbare. Fara a o constientiza clar, Paraschiv, Nila si Achim se raporteaza la mentalitatea orasului, iar plecarea din sat nu este decat rezultatul nevoii latente de a lua viata pe cont propriu. Interesant este faptul ca cei trei vor reconstitui, in peisajul citadin, tiparul gospodariei rurale.

Prototip al taranului patriarhal, personajul principal al romanului este o figura apartine a categoriei ruralului. Capul familiei, eroul lui Marin Preda traieste in convingerea neclintita ca existenta sa reprezinta lucrul cel mai important din univers. Spirit patrunzator, contemplativ si ironic, dispretuieste tot ce vine de dincolo de marginile satului, considerat centru al intregului univers, ignorand noul si neincredator in posibilitatea vreunei schimbari aducatoare de bine. Cu o candoare zeflemista si intelepciune meditativa, personajul lui Marin Preda poseda stiinta ascunderii gandurilor si a rostirii imprezibile. De o inteligenta rafinata, stie sa se faca ascultat de prieteni, sa intrerupa oamenii si sa traiasca o iluzie. "Bland si nedumerit" uneori, alteori "de o tristete aproape

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

duioasa, nepamanteasca", "tulbure si insingurat", Moromete trece de la umor la insingurare. Cu placerea iesirii pe scena, personajul traieste voluptatea reuniunilor duminicale de la fieraria satului, una dintre putinele placeri pe care si le ingaduie, pentru ca Moromete e surprins la inceputul evolutiei sale in roman la varsta la care "numai mari nenorociri sau numai mari bucurii mai pot schimba viata unui om".

Aparenta autoritatii necontestate se mentine o perioada, la fel ca si iluzia imuabilitatii lumii din care face parte. in ciuda aparentelor insa, personajul este un singuratic. Ipostaze definitorii pentru caracterul sau sunt si acelea in care se retrage in gradina, singur si meditativ: "Moromete avea uneori obiceiul - semn de batranete sau poate nevoia de a se convinge ca si cele mai intortocheate ganduri pot capata glas - de a se retrage in fundul gradinii si de a vorbi singur". Meditatiile solitare si putinii prieteni (in ciuda sociabilitatii, singurii cu adevarat tolerati sunt Cocosila si Dumitru lui Nae) il definesc ca substanta sufleteasca. Comedia disimularii si placerea interpretarii rolurilor nu vor rezista ca mod de viata. Ilie Moromete nu va fi capabil sa isi apere pana la capat stilul existential. Acceptat o perioada de sotie si de copii, modul de a exista patriarhal este contestat, in cele din urma, violent chiar.

Fiii mai mari fug, Catrina si fetele il parasesc, Niculaie refuza sa-i mai vorbeasca, neintelegand gestul tatalui de a nu-i mai plati taxele scolare. Descoperirea faptului ca propria conceptie despre viata era eronata, personajul se retrage intr-o mutenie care il va face de nerecunoscut. Din Moromete cel cunoscut de toti nu mai ramane decat capul de huma arsa, facut de Din Vasilescu, care priveste insingurat de pe polita lui locan metamorfoza timpului. Criza timpului istoric, anuntata de finalul primului volum ("Timpul nu mai avea rabdare"), se concretizeaza in prabusirea tuturor structurilor consacrate, prezentata in volumul al II-lea al romanului.

Chiar daca reuseste sa refaca loturile de pamant, chiar daca isi regaseste seninatatea si puterea de a ironiza si de a contempla spectacolul lumii, Ilie Moromete al volumului al II-lea pare o copie palida a personajului care sustine, prin prezenta, reactii si gesturi, intreaga existenta a comunitatii rurale din Silistea - Gumesti. Singuratatea coplesitoare il individualizeaza puternic pe acest "taran" capabil sa inteleaga mai bine decat oricine rosturile existentei si, de aceea, in conflict cu toti cei care il inconjoara. Cand intelege ca esenta existentei sale - principiul potrivit caruia un mod de viata corect se intemeiaza in primul rand pe respectul autoritatii castigate prin experienta - nu mai are valoare, Ilie Moromete renunta la lupta cu fiii sai si chiar cu propriul destin.

Portretul fizic aproape lipseste: detaliile se refera la o varsta incerta, a maturitatii depline, sugerata direct de narator printr-o constructie deosebita prin semnificatii - "avea acea varsta intre tinerete si batranete cand numai nenorociri sau bucurii mari mai pot schimba firea cuiva" - si la capul de huma arsa pe care i-l face Din Vasilescu in poiana fierariei lui locan. Probabil ca din dispersarea personajului in relatiile cu cei din jur rezulta farmecul sau aparte, imposibil de definit.

"Cel din urma taran", fire contemplativa care nu isi mai gaseste locul in mediul pana atunci familiar, paraseste scena istoriei cu o demnitate memorabila - "Domnule, eu intotdeauna am dus o viata

independenta!" in cazul lui Ilie Moromete, personajul subjuga mediul formator. Ritualurile mecanice ale existentei rurale nu functioneaza in cazul lui decat intr-o mica masura, pentru ca Moromete are darul neobisnuit de a pune lumea sub semnul intrebarii. Pentru el, rutina cotidiană nu inseamna a trai la nivelul instinctelor, ci a descoperi partea nevazuta a evenimentelor. Asadar, a iesi din tipare. Este interesant de remarcat ca acest personaj care depaseste canoanele tipului realist ramane una dintre cele mai memorabile figuri de taran din literatura romana.